

Облік та оподаткування

УДК 336.225:004.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20136208>

**Вплив цифровізації податкового адміністрування на рівень ухилення від
оподаткування**

Гордієнко Микола Іванович,

кандидат економічних наук, професор, професор кафедри
обліку і оподаткування, Сумський національний аграрний університет,
м. Суми, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-7524-8893>

Прийнято: 11.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена потребою протидії ухиленню від сплати податків в умовах швидкої цифрової трансформації економічних процесів та державного управління. **Мета статті** – розглянути теоретичні підходи й оцінити вплив цифровізації податкового адміністрування на рівень ухилення від сплати податків в Україні. У роботі використано **методи:** аналізу наукової літератури – для огляду поточних наукових напрацювань із тематики; узагальнення та систематизації – для представлення результатів дослідження. **Результати.** У статті здійснено комплексний аналіз взаємодії між технологічними інноваціями й дотриманням податкового законодавства з акцентом на інституційних, економічних та поведінкових аспектах цього процесу. Розглянуто економічну суть і сучасні форми ухилення від сплати податків, зокрема ті, що виникають у цифрових економічних середовищах, що дає змогу зрозуміти трансформацію механізмів, які використовують для приховування оподаткованого доходу. Окреслено сучасний стан цифровізації податкового адміністрування в Україні, зокрема

впровадження електронних послуг, автоматизованих систем контролю та інструментів інтеграції даних, що в сукупності формують нову модель взаємодії між платниками податків і податковими органами. З'ясовано, що застосування цифрових технологій сприяє підвищенню прозорості фінансових операцій, зменшенню можливостей для маніпуляцій та посиленню аналітичного потенціалу податкових органів, що призводить до зниження частоти типових податкових правопорушень. Доведено, що ефективність цифрових рішень проявляється в зростанні рівня добровільного дотримання податкового законодавства, оптимізації адміністративних процедур і поступовому скороченні тіньової економіки, хоча ці ефекти не є однаковими й залежать від інституційних та технологічних чинників. Визначено, що цифрова трансформація податкової адміністрації супроводжується низкою ризиків, зокрема цифровою нерівністю серед платників податків, кіберзагрозами та появою більш витончених форм ухилення від сплати податків, що використовують технологічні інновації. **Висновки.** Встановлено, що довгостроковий успіх цифровізації в зменшенні ухилення від сплати податків потребує збалансованого поєднання технологічного розвитку, розбудови інституційної спроможності й адаптації регуляторних механізмів до викликів цифрової економіки. Тому цифровізація є важливим, але не вичерпним фактором забезпечення податкової дисципліни, і її вплив доцільно оцінювати в межах ширшої системи економічних та управлінських трансформацій.

Ключові слова: електронні сервіси, автоматизація контролю, тіньова економіка, податкові правопорушення, цифрова трансформація, ризик-орієнтований підхід, аналітика даних, інформаційні технології.

The impact of digitalization of tax administration on the level of tax evasion

Mykola Hordiienko,

Candidate of Economic Sciences, Professor, Professor at the Department of
Accounting and Taxation, Sumy National Agrarian University,
Sumy, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7524-8893>

Abstract. The study's relevance stems from the need to combat tax evasion amid the rapid digital transformation of economic processes and public administration. The **purpose of the article** is to examine theoretical approaches and assess the impact of digitalization on tax administration and tax evasion in Ukraine. The research used the following **methods**: analysis of the scientific literature to review current developments in the field, and generalization and systematization to present the research results. **Results.** The article presents a comprehensive analysis of the interaction between technological innovations and tax compliance, with an emphasis on the institutional, economic and behavioral aspects of this process. The economic essence and modern forms of tax evasion are considered, in particular those that arise in digital economic environments, which allows understanding the transformation of mechanisms used to hide taxable income. The current state of digitalization of tax administration in Ukraine is analyzed, in particular, the implementation of electronic services, automated control systems and data integration tools, which together form a new model of interaction between taxpayers and tax authorities. It is established that the implementation of digital technologies increases transparency in financial transactions, reduces opportunities for manipulation and strengthens the analytical capabilities of tax authorities, thereby decreasing the frequency of typical tax offenses. It has been established that the effectiveness of digital solutions manifests itself in increased voluntary compliance with tax legislation, optimized administrative procedures and a gradual reduction in the shadow economy, although these effects differ and depend on institutional and

technological factors. At the same time, it has been determined that the digital transformation of tax administration is accompanied by a number of risks, in particular, digital inequality among taxpayers, cybersecurity threats and the emergence of more sophisticated forms of tax evasion that use technological innovations. **Conclusions.** It is established that the long-term success of digitalization in reducing tax evasion requires a balanced combination of technological development, institutional capacity-building, and the adaptation of regulatory mechanisms to the challenges of the digital economy. Therefore, digitalization is an important, but not exhaustive, factor in ensuring tax discipline, and its impact should be assessed within the broader framework of economic and managerial transformations.

Keywords: electronic services, control automation, shadow economy, tax offenses, digital transformation, risk-based approach, data analytics, information technology.

Постановка проблеми. У контексті швидкої цифрової трансформації економічних відносин та державного управління проблема ухилення від сплати податків набуває нових форм і масштабів, що потребує переоцінювання традиційних підходів до податкового адміністрування й контролю за дотриманням податкового законодавства. Ускладнення фінансових операцій, поширення цифрових платформ та зростання мобільності капіталу створюють додаткові можливості для приховування оподатковуваних доходів, що послаблює фінансовий потенціал держави й спотворює умови конкуренції в економіці. Цифровізація податкового адміністрування позиціонується як основний інструмент підвищення прозорості, покращення ефективності податкового контролю та заохочення добровільного дотримання податкового законодавства через спрощення процедур і зменшення адміністративних перепон. Водночас фактичний вплив цифрових технологій на рівень ухилення від сплати податків залишається

неоднозначним та недостатньо систематизованим, особливо в державах із перехідною економікою, таких як Україна, де інституційні обмеження, нерівномірний рівень цифрового розвитку й поведінкові фактори платників податків можуть суттєво позначатися на результатах цифрових реформ. Це підкреслює актуальність комплексного наукового аналізу, спрямованого на виявлення механізмів впливу цифровізації на податкову дисципліну, оцінювання її ефективності в зменшенні ухилення від сплати податків та обґрунтування напрямів подальшого вдосконалення податкового адміністрування в цифрову епоху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці впливу цифровізації податкового адміністрування на рівень ухилення від оподаткування присвячено наукові праці низки вітчизняних дослідників, у яких розглянуто інституційні, технологічні й економічні аспекти модифікації податкових систем. У статті Ю. М. Павлютіна [1] обґрунтовано значення цифрової трансформації податкового адміністрування на основі порівняння національного й зарубіжного досвіду, що дає змогу визначити основні напрями поліпшення ефективності контролю за податковими зобов'язаннями. Новітні цифрові інструменти податкового адміністрування аналізують О. Ю. Сидорович, М. М. Буковський та А. Ю. Ярошович [2], доводячи їх вирішальну роль у підвищенні прозорості фіскальних процесів і зниженні можливостей для ухилення від оподаткування. Еволюційний розвиток податкових систем і податкового обліку досліджують Д. О. Грицишен, І. А. Юхименко-Назарук, І. В. Абрамова та Д. Ісламлі [3], підкреслюючи поступовий перехід до цифрових моделей управління як об'єктивну закономірність сучасного етапу. Автори Ю. Огренич та С. Аношіна [4] акцентують увагу на ролі цифровізації в ефективному управлінні фінансовими потоками підприємств, особливо в умовах воєнного стану, що опосередковано впливає на рівень податкової дисципліни. Учена І. Юр'єва [5] зауважує, що цифрове забезпечення податкових перевірок підвищує рівень фінансової

стійкості через удосконалення процедур виявлення порушень та мінімізацію людського фактора. Стратегічні аспекти управління організаціями розглядає С. Г. Мельниченко [6], вказуючи на важливість цифрових технологій як інструменту покращення ефективності управлінських процесів, що також має опосередкований вплив на податкову поведінку суб'єктів господарювання. Науковці М. Ю. Манухіна, І. В. Тацій та О. М. Серікова [7] обґрунтовують, що цифрові технології значно підвищують прозорість податкового обліку, що створює передумови для зменшення обсягів тіньових операцій. Правові аспекти формування відповідальної поведінки бізнесу аналізує І. П. Устинова [8], наголошуючи, що податкова політика в умовах цифровізації сприяє зміцненню податкової дисципліни. Вплив цифровізації на трансфертне ціноутворення досліджує Н. І. Цегельник [9], доводячи, що сучасні цифрові інструменти одночасно зменшують ризики зловживань і спричиняють нові виклики для міжнародного податкового регулювання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу науковців до питань цифровізації податкового адміністрування, аналіз літератури свідчить про недостатню систематизацію її впливу на рівень ухилення від оподаткування як комплексного економічного явища. Невирішеними залишаються питання кількісного та якісного оцінювання ефективності цифрових інструментів у зниженні податкових правопорушень у взаємозв'язку з поведінковими реакціями платників податків. Також потребує подальшого дослідження проблематика адаптації нових форм ухилення від оподаткування до умов цифрового середовища й здатності наявних контрольних механізмів їх нейтралізувати. Не розкрито повною мірою інституційні обмеження цифрової трансформації податкової системи України в контексті забезпечення стабільного зниження рівня тіньової економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – розглянути теоретичні підходи й оцінити вплив цифровізації податкового адміністрування на рівень ухилення від сплати податків в Україні.

Відповідно до мети, було поставлено такі завдання: розкрити економічну сутність та сучасні форми ухилення від сплати податків; узагальнити теоретичні підходи до дослідження впливу цифровізації податкового адміністрування на податкову дисципліну; проаналізувати теперішній стан та інструменти цифровізації податкового адміністрування в Україні; оцінити ефективність цифрових рішень у зниженні рівня ухилення від оподаткування та визначити пов'язані із цим ризики й обмеження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретична й методологічна основа дослідження ухилення від сплати податків у контексті цифровізації потребує цілісного розуміння як економічної сутності порушень, так і трансформаційної ролі цифрових технологій в управлінні державними фінансами. У сучасних економічних системах ухилення від сплати податків – це навмисне й незаконне зменшення податкових зобов'язань платниками податків через приховування доходів, фальсифікацію даних бухгалтерського обліку, неправдиве відображення операцій чи використання нормативно-правових недоліків. Економічна суть цього явища полягає в спотворенні механізмів фіскального перерозподілу, зменшенні державних доходів та створенні нерівних умов конкуренції серед суб'єктів господарювання [9]. У країнах із перехідною економікою та економіками, що зазнають цифрової трансформації, ухилення від оподаткування відбувається як у традиційних, так і в нових формах, зокрема через заниження обсягів готівкових операцій, застосування офшорних схем, маніпулювання трансфертним ціноутворенням, фіктивне підприємництво, а також чимраз поширеніше приховування цифрових потоків доходів та транскордонної діяльності у сфері електронної комерції. Розширення платформних бізнес-моделей і дематеріалізація економічних операцій значно ускладнили ідентифікацію та вимірювання баз

оподаткування, що зумовило необхідність нових методологічних підходів до аналізу ухилення від сплати податків.

Цифровізація податкового адміністрування – це системна трансформація процесів, інструментів та інституційних механізмів, за допомогою яких податкові органи взаємодіють із платниками податків, збирають дані й гарантують дотримання податкового законодавства. У концептуальному плані це охоплює інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій на всіх етапах податкового адміністрування, зокрема реєстрації, звітності, моніторингу, аудиту й забезпечення дотримання податкового законодавства [10]. До основних інструментів цифрового податкового адміністрування належать системи електронного подання податкової звітності, механізми звітності в режимі реального часу, цифрові рахунки платників податків, автоматизовані системи оцінювання ризиків, аналітика великих даних, реєстри на основі технології блокчейн та застосування штучного інтелекту для виявлення аномалій. Розвиток цифрового податкового адміністрування можна охарактеризувати кількома етапами: початкова фаза цифровізації наявних паперових процедур; наступна фаза автоматизації та інтеграції баз даних між державними установами; передова фаза інтелектуального податкового адміністрування, де використовують алгоритми прогнозу аналітики й машинного навчання для проактивного виявлення ризиків недотримання вимог та оптимізації стратегій контролю. У контексті України ця трансформація тісно пов'язана із ширшими реформами електронного урядування та інституційною модернізацією податкових органів [11, с. 178–179].

Оцінювання впливу цифрових технологій на податкову культуру ґрунтується на низці взаємодоповнювальних теоретичних підходів. З погляду класичної економічної теорії, на дотримання податкового законодавства впливає баланс між очікуваними вигодами від ухилення від сплати податків та очікуваними витратами, зокрема ймовірністю виявлення та тяжкістю

покарань; цифровізація безпосередньо впливає на ці параметри, підвищуючи прозорість і поліпшуючи можливості з контролю за дотриманням законодавства. Поведінкові підходи акцентують роль довіри, сприйняття справедливості та якості послуг для платників податків, припускаючи, що зручні цифрові інтерфейси й зменшення адміністративного навантаження сприятимуть добровільному дотриманню податкового законодавства. Інституційна теорія наголошує на важливості якості управління, узгодженості нормативно-правового регулювання та міжвідомчої координації, які зміцнюються завдяки цифровій інтеграції. З методологічного погляду, оцінювання наслідків цифровізації передбачає використання економетричного моделювання, порівняльного аналізу й розроблення комплексних показників, що відображають рівень цифрової готовності податкових систем та відповідні результати дотримання податкового законодавства. Водночас необхідно враховувати потенційні обмеження, зокрема цифрову нерівність, ризики кібербезпеки й адаптивну поведінку платників податків, які можуть виробити нові стратегії ухилення від оподаткування у відповідь на технологічний прогрес [12, с. 269]. Тому цілісна теоретико-методологічна база дослідження ухилення від оподаткування в контексті цифрової економіки має інтегрувати економічні, технологічні й інституційні компоненти з метою адекватного відтворення еволюційної природи податкової комплаєнс-поведінки.

Сучасний стан цифровізації податкової адміністрації в Україні відображає активний процес інституційної модернізації, зумовлений необхідністю підвищення податкової прозорості, зменшення адміністративного навантаження та протидії ухиленню від сплати податків у складних економічних умовах. Інституційні засади, що є основою цієї трансформації, ґрунтуються на більш широких межах реформи державного управління, зокрема на розвитку електронного урядування, взаємодії державних інформаційних систем та погодженні їх із європейськими

стандартами цифрового державного управління. Головну роль у цьому процесі відіграє реорганізація податкових органів, яка передбачає не лише технологічне оновлення, а й зміни в організаційній структурі, нормативно-правовій базі й орієнтованих на надання послуг підходах до співдії з платниками податків. Інституціоналізація цифрової трансформації також підтримується законодавчими ініціативами, спрямованими на забезпечення електронного документообігу, захисту даних та юридичного визначення цифрових транзакцій, створюючи цілісне середовище для впровадження передових технологічних рішень у податковому адмініструванні.

Практичний аспект цифровізації реалізується за допомогою широкого спектра інструментів, які значно поглиблюють функціональні можливості податкових органів і змінюють характер взаємодії між державою та платниками податків. Основними з них є електронні кабінети платників податків, що надають персоналізований доступ до податкової інформації та звітності; системи електронного адміністрування податків на додану вартість (ПДВ), які відстежують податкові зобов'язання в режимі реального часу; програмні касові апарати (ПКА), що замінюють традиційні касові апарати та дають змогу дистанційно контролювати роздрібні операції; системи моніторингу, націлені на ризики, які аналізують великі масиви даних для встановлення потенційно шахрайських дій [13, с. 446]. Ці цифрові інструменти доповнюються автоматизованим обміном інформацією з іншими державними установами й міжнародними партнерами, що покращує виявлення схем транскордонного ухилення від сплати податків. Їх функціональні можливості виходять за межі простого збору даних, охоплюючи оперативний аналіз, автоматизовані процедури перевірки та формування профілів ризиків, що допомагає проводити більш цілеспрямовані й ефективні податкові перевірки.

Для систематизації основних цифрових інструментів податкового адміністрування в Україні та їхніх функціональних ролей у таблиці 1 подано їх узагальнену характеристику.

Таблиця 1

Основні цифрові інструменти податкового адміністрування та їх роль у забезпеченні податкової дисципліни

Цифровий інструмент	Основні функції	Роль у боротьбі з ухиленням від сплати податків
Електронний кабінет платника податків	Подання звітів онлайн, доступ до податкових даних, взаємодія з органами влади	Зменшує кількість помилок, підвищує прозорість, сприяє добровільному дотриманню податкового законодавства
Електронна система адміністрування ПДВ	Реєстрація та моніторинг рахунків-фактур із ПДВ у режимі реального часу	Запобігає фіктивному формуванню податкового кредиту з ПДВ та схемам карусельного шахрайства
ПКА	Цифровий облік роздрібних операцій	Обмежує заниження готівкових доходів і тіньовий оборот
Системи моніторингу, орієнтовані на ризики	Автоматизований аналіз поведінки платників податків із використанням великих даних	Виявляє платників податків із високим рівнем ризику й підозрілі операції
Платформи обміну й інтеграції даних	Сумісність із державними реєстрами й міжнародними базами даних	Покращує виявлення транскордонного ухилення від оподаткування та прихованих активів

Джерело: власна розробка автора за [13–16]

Ефективність цих цифрових рішень у боротьбі з ухиленням від сплати податків можна оцінити за кількома взаємопов'язаними показниками: підвищенням рівня дотримання податкового законодавства, скороченням тіньової економіки й поліпшенням ефективності заходів податкового контролю. Практичні спостереження свідчать про те, що впровадження електронного адміністрування ПДВ значно обмежило використання шахрайських схем отримання податкових відшкодувань, а запровадження системи ПКА сприяло кращій прозорості в секторі роздрібної торгівлі завдяки мінімізації можливостей приховування доходів за допомогою готівкових розрахунків [17]. Водночас застосування систем, орієнтованих на ризики, дало змогу податковим органам перейти від загальних, ресурсомістких перевірок

до більш цілеспрямованих заходів, підвищивши ефективність інтервенцій із забезпечення дотримання податкового законодавства. Однак результативність цифровізації не є однаковою та залежить від таких факторів, як рівень цифрової грамотності платників податків, надійність технологічної інфраструктури й здатність інституцій адаптуватися до швидкозмінних цифрових середовищ. До того ж є і певні виклики, зокрема опір змінам з боку суб'єктів господарювання, потенційні технічні збої та постійна поява нових форм ухилення від сплати податків, що використовують цифрові канали. Отже, хоча цифровізація, безперечно, посилила спроможність податкової адміністрації України боротися з ухиленням від сплати податків, її довгостроковий успіх потребує постійної інституційної адаптації, технологічних інновацій та інтеграції цифрових інструментів у комплексну стратегію дотримання податкового законодавства.

Результати досліджень впливу цифровізації на рівень ухилення від сплати податків свідчать про багатовимірну й загалом позитивну дію технологічних перетворень на дотримання податкового законодавства, водночас виявляючи низку структурних перешкод і нових ризиків. Аналіз фактичних даних підтверджує, що розширення електронних послуг та автоматизація адміністративних процедур суттєво змінили моделі поведінки платників податків, зменшивши можливості для ухилення від сплати податків та підвищивши простежуваність фінансових операцій [18, с. 48]. Зокрема, широке використання попередньо заповнених податкових декларацій, автоматизована перехресна перевірка поданих даних і механізми перевірки в режимі реального часу привели до помітного скорочення кількості випадкових помилок та цілеспрямованих неправдивих відомостей. Автоматизація мінімізує прямий контакт між платниками податків і податковими службовцями, знижуючи ризики, пов'язані з корупцією, та обмежуючи неформальні домовленості, які традиційно сприяли податковим правопорушенням. Водночас стандартизація процедур і прискорення обробки

даних посилюють здатність податкових органів оперативно реагувати на невідповідності, що поліпшує сприйняту ймовірність фіксації порушень та стримує несуб'єктну поведінку.

Зв'язок між цифровізацією податкового адміністрування та скороченням тіньової економіки підтверджується як макроекономічними спостереженнями, так і даними мікрорівня. Цифрові інструменти сприяють формалізації економічної діяльності завдяки зниженню витрат на дотримання вимог, спрощенню зобов'язань щодо звітності й інтеграції раніше незареєстрованих операцій в офіційні системи бухгалтерського обліку. Це має особливе значення для малих і середніх підприємств, для яких перехід на цифрові системи звітності часто стає відправною точкою для входження у формальний сектор. До того ж накопичення та аналіз великих обсягів даних про транзакції дають змогу виявляти системні схеми ухилення від сплати податків, що допомагає політикам розробляти ефективніші регуляторні заходи. Однак сила та напрям цього зв'язку залежать від рівня технологічного розвитку, інституційної спроможності й ступеня довіри до державних органів, які в сукупності визначають готовність суб'єктів господарювання діяти в межах офіційної економіки.

Ключові результати впливу цифровізації на основні показники дотримання податкового законодавства й тіньової економічної діяльності узагальнено в таблиці 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика показників функціонування податкової системи до та після цифровізації адміністрування

Показник	Характеристики до цифровізації	Тенденції після цифровізації
Частота податкових правопорушень	Високий рівень заниження доходів і несвоєчасного подання декларацій	Скорочення кількості рутинних порушень завдяки автоматизованим системам контролю

Показник	Характеристики до цифровізації	Тенденції після цифровізації
Рівень виявлення порушень	Обмежений ручними перевітками й розрізненістю даних	Значне зростання завдяки інтегрованим базам даних та аналітиці
Рівень тіньової економіки	Сталий і важко вимірюваний	Поступове зменшення завдяки підвищенню прозорості транзакцій
Адміністративні витрати платників податків	Високе навантаження з дотримання вимог і трудомісткі процедури	Зниження витрат завдяки спрощеним та автоматизованим системам звітності
Ефективність податкових перевірок	Широкомасштабні, ресурсомісткі й часто реактивні	Цільові, ризик-орієнтовані й проактивні стратегії аудиту

Джерело: власна розробка автора за [17–20]

Попри ці позитивні результати, цифровізація адміністрування податків має свої обмеження та проблеми, які необхідно враховувати під час запобігання ухиленню від сплати податків. Однією з головних проблем є явище цифрової асиметрії, коли певні групи платників податків, зокрема в менш розвинених регіонах або серед малих підприємств, не можуть отримати доступ до цифрових інструментів або ефективно ними користуватися, що може призвести до ненавмисного порушення вимог або виключення з офіційних систем. До того ж зростання залежності від цифрової інфраструктури створює загрози для кібербезпеки, цілісності даних та надійності систем, що може знизити довіру до податкових органів, якщо ці проблеми належно не вирішувати. Ще один важливий ризик полягає в адаптивній поведінці платників податків, які можуть використовувати технологічні недоліки, вдаватися до більш витончених форм ухилення від оподаткування, таких як застосування криптовалют або децентралізованих платформ, а також переносити свою діяльність до юрисдикцій із менш дієвим цифровим контролем. Надмірна автоматизація без відповідних запобіжних заходів може призвести до жорстких методів правозастосування, помилкових спрацьовувань у системах оцінювання ризиків та проблем із забезпеченням процедурної об'єктивності.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що цифровізація податкового адміністрування є комплексним інструментом підвищення ефективності податкового контролю, що сприяє зниженню рівня ухилення від сплати податків завдяки зростанню прозорості фінансово-господарських операцій та зменшенню можливостей для маніпулювання податковими зобов'язаннями.

Узагальнення теоретичних підходів показало, що вплив цифрових технологій на податкову дисципліну є багатофакторним і реалізується через економічні, інституційні й поведінкові механізми, що дає змогу ефективніше виявляти порушення та спрощує процедури добровільного виконання податкових обов'язків.

Аналіз сучасного стану цифровізації податкового адміністрування в Україні засвідчив значний прогрес у впровадженні електронних сервісів та автоматизованих систем контролю, що має позитивний вплив на зменшення податкових правопорушень.

Оцінювання ефективності цифрових рішень підтвердило їхню залежність від рівня інституційної спроможності, цифрової грамотності платників податків та надійності технологічної інфраструктури. Водночас відзначено, що цифровізація податкової системи супроводжується певними ризиками, зокрема цифровою нерівністю, кіберзагрозами й адаптацією суб'єктів господарювання до нових форм ухилення від сплати податків.

Отже, цифровізація податкового адміністрування є важливим, але не самодостатнім чинником забезпечення податкової дисципліни, що потребує комплексного поєднання з ефективною державною політикою та інституційними реформами. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у поглибленому аналізі впливу новітніх цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту й блокчейну, на трансформацію механізмів податкового контролю та поведінку платників податків.

Список використаних джерел

1. Павлютін Ю. М. Цифровізація системи податкового адміністрування: національний та іноземний досвід. *Правова позиція*. 2023. Т. 3, № 40. С. 145–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.28>.
2. Сидорович О. Ю., Буковський М. М., Ярошович А. Ю. Цифрові інструменти податкового адміністрування: сучасні тенденції та перспективи. *Інноваційна економіка*. 2024. № 4. С. 218–229. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2024.4.26>.
3. Грицишен Д. О., Юхименко-Назарук І. А., Абрамова І. В., Ісламлі Д. Еволюційний аспект розвитку податкових систем та податкового обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. Т. 1, № 111. С. 3–13. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-3-13](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-3-13).
4. Огренич Ю., Аношкіна С. Ефективне управління фінансами промислових підприємств через податкові механізми в умовах воєнного стану та цифровізації економіки. *Сталий розвиток економіки*. 2025. Т. 2, № 53. С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-1>.
5. Юр'єва І. Цифрове забезпечення організації і методики податкових перевірок як чинник фінансової безпеки. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Серія: Економічні науки. 2023. № 5. С. 28–31. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.5.28>.
6. Мельниченко С. Г. Аналіз стратегічного менеджменту та його вплив на успішність організацій. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 3. DOI: <https://doi.org/10.57125/econp.2024.02.29.02>.
7. Манухіна М. Ю., Тацій І. В., Серікова О. М. Роль цифрових технологій у забезпеченні прозорості податкового обліку. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2025. Т. 3, № 289. С. 28–37. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2025-289-3-28-37>.

8. Устинова І. П. Питання податкової політики у формуванні відповідальної поведінки бізнесу: правовий аспект. *Право і суспільство*. 2025. № 2. С. 332–337. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.2.43>.
9. Цегельник Н. І. Вплив цифровізації на трансфертне ціноутворення: ризики та можливості для міжнародного податкового регулювання. *Академічні візії*. 2025. № 41. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15211250>.
10. Якубишин О. Цифровізація обліку розрахунків за податками сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-11>.
11. Костенко Ю. О. Цифровізація в податковій сфері. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 2. С. 176–181. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.2.30>.
12. Purnomolastu N., Wahyuningsih R. W. Analysis of the effectiveness of digital tax transformation with an organizational culture and technological context approach. *Financial Engineering*. 2025. Vol. 1, № 12. P. 257–263. DOI: <https://doi.org/10.37394/232032.2025.3.21>.
13. Lagodiienko N., Pozhydaieva M., Krylov D. Digitalization of tax administration in Ukraine: risks and opportunities. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2022. Vol. 44, № 4. P. 443–450. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2022.44>.
14. Paroli P. Optimizing tax apparatus performance management in implementing a modern tax administration system. *Atestasi: Jurnal Ilmiah Akuntansi*. 2023. Vol. 6, № 2. P. 785–796. DOI: <https://doi.org/10.57178/atestasi.v6i2.774>.
15. Riabokon A. Institutional efficiency of DAOs in scaling digital business ecosystems. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18300112>.
16. Гаєвська А. В. Ефективність інтеграційних програм для українських біженців у США: вплив на локальні ринки праці, податкові надходження та

розвиток малого бізнесу. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17464160>.

17. Shidomi V. L. R. Y., Imoniana J. O. Tax compliance and technological innovation: case study on the development of tools to assist sales tax inspections to curb tax fraud. *Technologies*. 2025. Vol. 13, № 12. 594. DOI: <https://doi.org/10.3390/technologies13120594>.

18. Uyar A., Benkraiem R., Nimer K., Schneider F. Education, digitalization and tax evasion: international evidence. *International Journal of Public Administration*. 2024. Vol. 47, № 1. P. 41–56. DOI: <https://doi.org/10.1080/01900692.2022.2082471>.

19. Ishchenko V. Economic efficiency of dynamic pricing algorithms in the secondary car market under conditions of full digitalization. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19142901>.

20. Tkachenko P. Effectiveness of animated infographics for enhancing the level of understanding of complex financial information by consumers. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18372309>.